‘Ganimet Türkler’

Wolff Christoph Lustig’in Hikâyesi: ‘Ganimet Türk’ten Usta Terziye

Wolff Christoph Lustig’in hikâyesi, tarihin tozlu sayfaları arasında bir ışık gibi parlıyor; hem umudun hem de insan iradesinin sessiz bir zaferi. 18. yüzyılın başlarında, Leipzig’in taş döşeli sokaklarında, bir zamanlar Osmanlı topraklarında doğmuş bu adam, zincirlerini kırmış, yeni bir hayat inşa etmişti. Ama bu hikâye, sadece onun değil; savaşın gölgesinde esir düşen, vaftiz olup Hristiyanlığı seçen ve adeta yeniden doğan ve çoğu zaman unutulan diğer “Ganimet Türkler’in de hikâyesi.

Fotoğraflar: alamy.com

SEBAHATTİN ÇELEBİ FRANKFURT

18. yüzyılın başlarında, Leipzig’in taş döşeli sokaklarında, bir zamanlar Osmanlı topraklarında doğmuş olan Wolff Christoph Lustig, zincirlerini kırıp yeni bir hayat inşa etti. Müslüman olarak dünyaya gelmişti, ancak annesi-babası tarafından verilen ismini tarihi kayıtlarda göremiyoruz. Hristiyanlığı seçerek kendine yeni bir yol çizmeyi tercih etti. Bu hikâye yalnızca onun değil; savaşın gölgesinde esir düşen, vaftizle özgürlüğüne kavuşan ve hatta ticarete atılan birçok “Ganimet Türk’ün de hikâyesi.

Büyük Türk Savaşı’nın *(1683-1699)* dumanı henüz dağılmamıştı. Habsburg monarşisi orduları, Balkanlar’dan Anadolu’ya uzanan geniş Osmanlı coğrafyasında sayısız esir almıştı. Bu esirlerin çoğu Müslümandı; kimisi savaş meydanlarında, kimisi kale kuşatmalarında yakalanmış ve zincirlerle Avrupa’ya taşınmıştı. Yüzlerce Osmanlı imparatorluk mensubu, ailelerinden, vatanlarından koparılmış, bilinmez bir kadere sürüklenmişti. Kadınlar, çocuklar, askerler... Bazıları köle pazarlarında satılmış, bazıları efendilerinin zoruyla vaftiz edilip Hristiyanlığa geçirilmişti. ***“Türk Vaftizi”*** denen bu gelenek, kilise defterlerinin kenarlarına not düşülürdü: ***“Türkiye’den doğma.”*** Ancak bu notlar, çoğu zaman bir ismin ya da bir hayatın izini sürmekten çok, yalnızca bir tanımlama olarak kalırdı.

Almanya Münster Üniversitesi’nden Manja Quakatz, o döneme ilişkin yaptığı araştırmalarda, Osmanlı esirlerinin vaftizlerinin ağırlıklı olarak Viyana, Graz ve Güney Avusturya’nın daha küçük yerleşim yerlerinde gerçekleştiğini ortaya koyuyor. Vaftizlerin bir diğer yoğun bölgesi ise Güney Almanya, özellikle Aşağı, Orta ve Yukarı Frankonya’ydı. Bununla birlikte, Osmanlı esirleri ya da onların vaftizleri, Berlin, Hannover, Hildesheim, Lüneburg, Köln, Darmstadt ve Leipzig gibi şehirlerde de nadiren görülüyordu.